

SXEDIO.H12

6.7.1960 (Μέρος 1): ΕΠΕΡΧΕΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΥΡΙΑΡΧΕΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΕΤΑΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ. ΤΟ ΣΚΛΗΡΟ ΠΑΖΑΡΙ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΒΡΕΤΤΑΝΟΥΣ.

Με την υπογραφή του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας στις **6** Απριλίου, **1960**, έμεναν ακόμα μερικά σοβαρά θέματα που αφορούσαν τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας που σχετίζονταν με το έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας: Οι κυρίαρχες Βρετανικές βάσεις δηλαδή στο έδαφος αυτό δεν θα γινόταν υποστολή της βρετανικής σημαίας, η εθνικότητα των Κυπρίων και άλλα συναφή θέματα.

Με τη συνεχιζόμενες επαφές του βρετανού υφυπουργού Τζούλιαν Εϊμερι και την καθυστέρηση στην ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας για πολλούς μήνες μέχρι την επίτευξη τελικής συμφωνίας, αυτό επιτεύχθηκε τελικά στη Λευκωσία μέχρι τα τέλη Ιουνίου και την **1η** Ιουλίου όλα ήταν πια έτοιμα.

Με τη συμφωνία αυτή όπως είπε αργότερα σε συζήτηση τη Βρετανική Βουλή ο Εϊμερι η Βρετανία εξασφάλιζε κυριαρχία σε μια έκταση **99** τετραγωνικών μιλίων (**160** τετραγωνικών χιλιομέτρων) και πολλά άλλα δικαιώματα στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας για άσκηση στρατευμάτων της και εγκατάσταση παρατηρητηρίων την οποία ερμήνευσε ως μετατρέπουσαν ολόκληρη την Κύπρο σε βρετανική βάση.

Η συμφωνία μονογραφήθηκε στις **6** Ιουλίου **1960**, στην αίθουσα τελετών του Κυβερνείου και τη μονογράφησαν ο Βρετανός υφυπουργός αποικιών Εϊμερι και ο Κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ, ως εκπρόσωποι του Ηνωμένου Βασιλείου, ο πρεσβευτής κ. Γ. Χριστόπουλος και ο Τούρκος Προξενος Β. Τουρέλ, ως εκπρόσωποι των Κυβερνήσεων της Ελλάδας και της Τουρκίας και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και δρ Κουτσιούκ ως αντιπροσώπων της Κύπρου.

Οι συζητήσεις για τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης και ιδιαίτερα για το θέμα των βάσεων έδωσε στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο την ευκαιρία να δείξει πόσο σκληρός διαπραγματευτής ήταν, αλλά και "για να πάρει το αίμα του πίσω" από τις συμφωνίες στο Λονδίνο όπου δεν του δόθηκε η ευκαιρία να αλλάξει μερικά σημεία που ήθελε.

Ο Μακάριος είχε πει από την αρχή ότι δεν θα δεχόταν όπως το έδαφος των βάσεων έχει έκταση πέραν των **99** τετραγωνικών μιλίων (**160** τετραγωνικών χιλιομέτρων) και επέμενε σταθερά στο αίτημα του αυτό μέχρι το τέλος. Οι Άγγλοι επέμεναν στα **120** τετραγωνικά μίλια (**200** χιλιόμετρα). Σε κάποιο στάδιο (**1.4.1960**) όταν οι συνομιλίες καρκινοβατούσαν ο Μακάριος προειδοποίησε ότι αν οι συνομιλίες δεν κατέληγαν σε συμφωνία θα καλούσε το λαό σε πολιτική ανυπακοή προς τους Βρετανούς.

Το Μαΐο του **1960** ύστερα από δυο αναβολές της ανακήρυξης της Δημοκρατίας το Φεβρουάριο και το Μάρτιο του **1960**, τα πράγματα οδηγούνταν προς τα άκρα χωρίς να υπάρχει φως για άρση του αδιεξόδου.

Στις **18** Μαΐου **1960**, με τις συνομιλίες να βρίσκονται σε αδιέξοδο, ο Μακάριος παρουσιάστηκε να μη ανησυχεί για την πορεία τους και με δημόσιες δηλώσεις τόνισε ότι δεν έβλεπε σκοπιμότητα επανάληψης των συνομιλιών αν δεν άλλαζαν στάση οι Βρετανοί.

Δεν βλέπω σκοπιμότητα επανάληψης των συνομιλιών εφόσον η Βρετανική Κυβέρνηση εμμένει στις γνωστές και απαράδεκτες για μας απόψεις της, είπε ο Μακάριος στους δημοσιογράφους στις **18** Μαΐου.

Οι διαφορές οφείλονταν κυρίως τόσο στη έκταση του εδάφους που θα βρισκόταν υπο βρετανική κυριαρχία αλλά και τον τρόπο διοίκησης των βάσεων και της επιστροφής των βάσεων στην Κυπριακή Δημοκρατία σε περίπτωση που οι βρετανοί δεν θα τις χρειαζόνταν.

Σε μια προσπάθεια να πιέσει ακόμα περισσότερο τα πράγματα ο Κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ προειδοποίησε για άλλη μια φορά ότι αν δεν

επιτυγχανόταν συμφωνία τότε η ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας θα μετατίθετο για μετά τον τον Οκτώβριο του **1960**, δηλαδή δυο χρόνια μετά την υπογραφή των συμφωνιών στο Λονδίνο το Φεβρουάριο του **1960**.

"Εαν μέσα στις τρεις προσεχείς εβδομάδες δεν καταστεί δυνατό να διευθετηθούν τα θέματα, τότε είναι δυνατό να γίνει τώρα η ανακήρυξη της Δημοκρατίας. Διαφορετικά πρέπει να αναμένουμε μέχρι την επανάληψη των εργασιών της Βουλής των Κοινοτήτων στα τέλη του προσεχούς Οκτωβρίου, δήλωσε ο Κυβερνήτης σε συνδικαλιστή ηγέτη με τον οποίο συναντήθηκε.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος απέφευγε να δώσει λεπτομέρειες γύρω από τις διαφορές παρ' όλον ότι συνεργάτες του άφηναν να διαρρέουν στον τύπο διάφορες πληροφορίες. Ομως στις **27** Μαΐου ο νομικός του συνεργάτης Ζήνων Ρωσσίδης σε επιστολή του στο βρετανικό περιοδικό "Εκόνομιστ" ήταν πολύ σαφής (αναδημοσίευση εφημερίδα Ελευθερία):

"Από Βρετανικής πλευράς οι διαφορές δυνατόν να είναι μερικές, αλλά από Κυπριακής άποψης είναι πρόδηλα σημαντικές. Διότι αυτές αναφέρονται στην τελική τύχη τμημάτων της Κύπρου, που είναι τόσο στενά συνδεδεμένες με την υπόλοιπη νήσο, ώστε κατ' ανάγκην επηρεάζουν ολόκληρη τη ζωή της αναδυόμενης Δημοκρατίας. Η ελληνική Κυπριακή θέση είναι ότι εφόσον η Βρετανία δεν θα χρειαζόταν πλέον τις βάσεις για τους στρατιωτικούς της σκοπούς, η κυριαρχία στις περιοχές πρέπει να επανέλθει στη Δημοκρατία.

Αυτό ασφαλώς είναι λογικότατο. Οι περιοχές αυτές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της Κύπρου και κανονικά πρέπει να διατελούν υπό τη δική τους κυριαρχία, όπως και η υπόλοιπη νήσος.

Ο μόνος λόγος για την υπαγωγή τους υπό βρετανική κυριαρχία συνίσταται στην ασφάλεια της περιοχής των βρετανικών βάσεων. Κατ' ακολουθεία, είναι οποτεδήποτε οι βάσεις δεν θα χρειαζόνταν για

στρατιωτική χρήση, η Βρετανική κυριαρχία σ'αυτές θα ήταν περιττή. Αλλά για τους Κυπρίους αυτό σημαίνει και περισσότερο γι' αυτούς είναι απαραίτητο να γνωρίζουν ότι οι περιοχές των βάσεων σε τέτοια περίπτωση θα περιέλθουν, όπως είναι φυσικό και λογικό, υπό την κυριαχία της Κύπρου.

Ανάληψη υποχρέωσης επί του προκειμένου από τη βρετανική Κυβέρνηση θα δημιουργούσε ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης και αμοιβαίας πίστης, η οποία περισσότερο από κάθε άλλο, θα διασφάλιζε την αποτελεσματική χρήση των βάσεων.

Εκτός από άλλες λεπτομέρειες, το ζήτημα της πολιτικής διοίκησης στις περιοχές των βάσεων είναι επίσης σημαντικό, ιδιαίτερα διότι δεν μπορούν να υπάρχουν σύνορα μεταξύ των περιοχών των βάσεων και της Δημοκρατίας.

Συμφωνημένες διευθετήσεις για την τέτοια πολιτική διοίκηση πρέπει να προσλάβουν δεσμευτική μορφή προκειμένου να έχουν την απαιτούμενη εγκυρότητα.

Ο Κυπριακός λαός αδυνατεί να αντιληφθεί γιατί η Βρετανική Κυβέρνηση αρνείται να αποδεχθεί σημεία που είναι πρόδηλα τόσο λογικά και σύμφωνα με το πνεύμα και τους σκοπούς της συμφωνίας του Λονδίνου, δεδομένου μάλιστα ότι θα ήταν ασύγκριτα ευκολότερο για εκείνους, στους οποίους οι σχετικές διαφορές φαίνονται μικρές, να προβούν στις αναγκαίες εκχωρήσεις παρά για εκείνους για τους οποίους οι διαφορές λόγω αυτής της φύσης των πραγμάτων, είναι ζωτικής σημασίας".

Στις αρχές Ιουνίου **(1.6.1960)** η Βρετανική Κυβέρνηση φάνηκε ότι έκαμνε δεύτερες σκέψεις και ξεκαθάρισε ότι δεν θα εγκατέλειπε τις βάσεις.

Ο υφυπουργός των Εξωτερικών Ντάβιντ Ορμπυ Γκόαρ απαντώντας δε ερώτηση στη Βουλή ανέφερε ότι η Κυβέρνηση του δεν σχεδιάζει να εγκαταλείψει τις κυρίαρχες περιοχές των βάσεων. Η συμφωνία του Λονδίνου, η οποία συνήφθη τον Φεβρουάριο του **1959**, πρόσθεσε, προνοεί όπως οι περιοχές αυτές κρατηθούν από το Ηνωμένο Βασίλειο χωρίς χρονικό όριο.

Η θέση αυτή δεν ήταν απόλυτα ικανοποιητική για το Μακάριο, ο οποίος ζητούσε όπως η Βρετανία δεσμευθεί ότι θα επιστρέψει το έδαφος των βάσεων στην Κυπριακή Δημοκρατία όταν θα τις εγκατέλειπε.

Δηλαδή η Βρετανία δεσμευόταν να μη εγκαταλείψει τις βάσεις, αλλά δεν αναλάμβανε την υποχρέωση να επιστρέψει το έδαφος τους στην Κύπρο.

Την ίδια θέση επανέλαβε την επομένη στη Βουλή και ο υπουργός Αποικιών Μακκλάουντ λέγοντας ότι η Βρετανική Κυβέρνηση αναγνωρίζει στους Κυπρίους ενδιαφέρον για τη δυνατότητα τελικής εκχώρησης των βρετανικών βάσεων, αλλά, πρόσθεσε, η διατήρηση των βάσεων από τη Βρετανία στην Κύπρο αποτελεί πρωταρχικό στοιχείο στο συζητούμενο διακανονισμό.

Ο Μακκλάουντ όμως απέφυγε να δεσμεύσει την Κυβέρνηση του ότι η Βρετανία θα επέστρεφε το έδαφος των βάσεων στην Κυπριακή Δημοκρατία σε περίπτωση που δεν τις χρειαζόταν.

Ο Μακάριος που συνέχιζε να αρνείται διάλογο εκτός αν ικανοποιούντο οι απαιτήσεις του μήκε για καλά στην αντεπίθεση και στο δημόσιο διάλογο και απαντώντας στον Μακκλάουντ επανέλαβε τη θέση του ξεκάθαρα την ίδια μέρα **(2.6.60)**: Εκείνο που μας ενδιαφέρει είναι να βεβαιωθούμε ότι σε περίπτωση κατά την οποία η Μεγάλη Βρετανία θα ήθελε να εγκαταλείψει τις βάσεις, όταν αυτές δεν θα της χρειάζοντο πλέον για στρατιωτικούς σκοπούς, αυτές θα αποδοθούν στην Κύπρο, της οποίας αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα.

Σε ερώτηση αν ήταν πρόθυμος να επανάβει τις συνομιλίες για το θέμα των βάσεων ο Αρχιεπίσκοπος απάντησε θετικά, νοουμένου ότι θα υπήρχε κοινό έδαφος, ώστε να μη αποτύχει η νέα προσπάθεια.

Ο Μακάριος επανήλθε στις δηλώσεις του Βρετανού υπουργού και στις **10** Ιουνίου, ύστερα από συνάντηση με τον αντιπρόεδο Φαζίλ Κουτσιούκ, ο οποίος κατέβαλλε νέα προσπάθεια γεφύρωσης των διαφορών, ώστε να επαναληφθούν οι συνομιλίες λέγοντας ότι οι δηλώσεις του βρετανού υπουργού, ο οποίος αναγνώρισε ενδιαφέρον της Κυπριακής

Δημοκρατίας για το μέλλον των βάσεων, δεν αποτελούν βάση για επανάληψη των αγγλοκυπριακών συνομιλιών.

Οι φόρμουλες που έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα δεν προχώρησαν σε σημείο που να συναντούν τις απόψεις της ελληνικής κυπριακής ηγεσίας, οι οποίες είναι:

ΠΡΩΤΟ: Τα έγγραφα τα οποία προτείνεται να αναλλαγούν μεταξύ της Κυπριακής ηγεσίας και της αγγλικής πλευράς πρέπει να είναι νομικά δεσμευτικά.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Η Αγγλία να αναλάβει υποχρέωση να μη μεταβιβάσει ή εκμισθώσει τις περιοχές των βάσεων ή τμήμα τους σε οποιανδήποτε Δύναμη ή Οργανισμό.

ΤΡΙΤΟ: Οι βάσεις να επιστραφούν στην Κύπρο, ως αναπόσπαστο τμήμα της, εάν και εφόσον δεν θα ήσαν στρατιωτικώς χρήσιμες στη Βρετανία.

Εκείνο που φοβόταν προφανώς, ο Μακάριος, όπως αποδείχθηκε εκ των υστέρων, ήταν να μη έχει το δικαίωμα η Βρετανία να παραχωρήσει τις βάσεις σε οποιαδήποτε χώρα, στην οποία δυνατόν να περιλαμβανόταν η Τουρκία ή ακόμα και στο ΝΑΤΟ, δεδομένης της μυστικής συμφωνίας που υπέγραψαν οι Καραμανλής και Μεντερές όπως η Κύπρος καταστεί μέλος του ΝΑΤΟ.

Ο Μακάριος επέμενε σε θετική και όχι "διά της εις άτοπον απαγωγής" δέσμευσης της Βρετανίας ότι θα επέστρεφε τις βάσεις στην Κύπρο και να μην τις παραχωρούσε αλλού.

Στις 17 Ιουνίου εγνώσθη ότι η Βρετανία πιεζόμενη με τη σειρά της να ξεκαθαρίσει το θέμα ενόψει των θερινών διακοπών της Βουλής άλλαξε σταση και πάλι.

Ανέφερε σύμφωνα με την εφημερίδα "Ελευθερία" της Λευκωσίας που επικαλείτο δηλώσεις εγκύρων κυπριακών πολιτικών κύκλων ότι εάν η Βρετανία επιθυμήσει να παραδώσει τις περιοχές των βάσεων, αυτές δεν πρέπει να παραδοθούν σε τρίτους, αλλά στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Στη φόρμουλα αποφευγόταν να γίνει αναφορά στη χρήση των βάσεων "για στρατιωτικούς σκοπούς" και

σύμφωνα με τους ίδιους κύκλους "εάν το ανωτέρω κείμενο της διατυμανιζόμενης φόρμουλας είναι ακριβώς, τούτο δεν ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις, τις οποίες διτύπωσεν ο Αρχιεπίσκοπος προκειμένου να αποδεχθεί επανάληψη των αγγλοκυπριακών συνομιλιών για τα θέματα που εκκρεμούσαν. Ο κύριος από τους όρους του Αρχιεπισκόπου, πρόσθεταν οι ίδιοι κύκλοι, είναι ότι οι Βρετανικές περιοχές των βάσεων πρέπει να επιστραφούν στην Κυπριακή Πολιτεία εάν και εφόσον αυτές δεν χρειάζονταν "για βρετανικούς στρατιωτικούς σκοπούς"

Κατά τους πολιτικούς κύκλους "η προϋπόθεση αυτή που τέθηκε από τον Αρχιεπίσκοπο απορρέει από το κείμενο της Συμφωνίας του Λονδίνου, η βρετανική όμως πλευρά απορρίπτει τις λέξεις" για βρετανικούς στρατιωτικούς σκοπούς, και ισχυρίζεται ότι εάν τις αποδεχόταν θα άρχιζε μετά από λίγο εκστρατεία εκ μέρους των Ελλήνων Κυπρίων για εκκένωση των βάσεων με τη δικαιολογία ότι εάν αυτές δεν είναι χρήσιμες για βρετανικούς στρατιωτικούς σκοπούς.

Παράλληλα οι Βρετανοί υποστηρίζουν ότι οι Έλληνες Κύπριοι θα μπορούσαν να επικαλεσθούν απόψεις εργατικών παραγόντων της Αγγλίας αλλά και Αγγλων στρατιωτικών που διαμφισβητούν τη στρατηγική χρησιμότητα των βάσεων στην Κύπρο.

Εξάλλου οι Βρετανοί φέρονται να ισχυρίζονται ότι αποδοχή του όρου του Μακαρίου θα δημιουργούσε για αυτούς νομικά εμπόδια σε περίπτωση, κατά την οποία θα χρησιμοποιούσαν τις βάσεις στην Κύπρο για εκπλήρωση υποχρέωση τους που απορρέουν από τα σύμφωνα του ΣΕΝΤΟ και του ΝΑΤΟ, οπότε η κυπριακή πλευρά θα μπορούσε να ισχυρισθεί ότι τέτοιες υποχρεώσεις δεν θα ανταποκρίνονταν "σε καθαρώς βρετανικούς στρατιωτικούς σκοπούς".

Ενώ πλησίαζε ο Ιούλιος το παρασκήνιο οργίασε για καλά και οι συνομιλίες βρίσκονταν σε στασιμότητα για ενάμιση και πλέον μήνα, η Βρετανία φάνηκε ότι δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς παρά να αποδεχθεί τις θέσεις του Μακαρίου, ο οποίος με τη

σειρά του παρουσιαζόταν πρόθυμος να αντικαταστήσει τα αμφιλεγόμενα **20** τετραγωνικά μίλια με άλλες περιοχές της Κύπρου, στις οποίες μπορούσαν να χρησιμοποιούν οι Βρεττανοί, ύστερα από άδεια της κυπριακής Κυβέρνησης, αλλά χωρίς να είναι κυρίαρχα ή και άλλα τα οποία θα θεωρούνταν ως σταθερά σημεία για τους ίδιους.

Στις **22** Ιουνίου ο υφυπουργός Εξωτερικών Τζων Προφούμο ανακοίνωσε στη Βουλή των Κοινοτήτων ότι η μια νέα φόρμουλα για διευθέτηση του μέλλοντος των βάσεων στην Κύπρο αναμένεται πολύ σύντομα.

Την επομένη κιόλας τα πράγματα άρχισαν να αλλάζουν και πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις για το θέμα των βάσεων καθώς το αδιέξοδο πλησίαζε στο δεύτερο μήνα.

Οι συνομιλίες ήταν πλέον συνεχείς και η επίτευξη συμφωνίας δεν καθυστέρησε καθόλου να ρθει και η Βρετανία αποδέχθηκε τον όρο του Μακαρίου όπως το έδαφος των βάσεων επιστραφεί στη Κυπριακή Δημοκρατία όταν οι Βρεττανοί θα τις εγκαταλείψουν.

Όμως οι βρεττανοί έτυχαν και μπήκε στη συμφωνία όπως η Κυπριακή Δημοκρατία μη αξιώσει από τη βρετανική Κυβέρνηση να εγκαταλείψει την κυριαρχία της επί των βάσεων.

Η συμφωνία υπεγράφη στις **6** Ιουλίου.

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗΣ

Η Συνθήκη Εγκαθίδρυσης που επιτεύχθηκε ύστερα από μακρές και επίπονες διαπραγματεύσεις, αποτελείτο από **12** άρθρα, αλλά συνοδευόταν και από πολλά παραρτήματα με τις λεπτομερείς ρυθμίσεις για όλα τα σχετικά θέματα.

Το κείμενο της Συνθήκης κατά την επίσημη μετάφραση από το Αγγλικό, έχει ως εξής:

"Το Ηνωμένον Βασίλειον της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, το Βασίλειον της Ελλάδος και η Δημοκρατία της Τουρκίας αφ' ενός και η Δημοκρατία της Κύπρου, αφ' ετέρου.

Εν τη επιθυμία των να κάμουν προνοίας διά να

τεθή εις εφαρμογήν η Διακήρυξις ήτις έγινε υπό της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου την 17ην Φεβρουαρίου, 1959, κατά την Διάσκεψιν του Λονδίνου, συμφώνως προς τας εν συνεχεία Διακηρύξεις αίτινες έγιναν ες την διάσκεψιν των υπουργών Εξωτερικών της Ελλάδος και Τουρκίας υπό του αντιπροσώπου της Ελληνικής Κυπριακής Κοινότητος και υπό του αντιπροσώπου της Τουρκοκυπριακής Κοινότητος,

Σημειούντες τους όρους της Συνθήκης Εγγυήσεως, ήτις υπεγράφη σήμερον υπό των Μερών εν τη Συνθήκη:

Συμφώνησαν ως ακολούθως:

ΑΡΘΡΟΝ 1

Η περιοχή της Δημοκρατίας της Κύπρου θα αποτελήται από την Νήσον της Κύπρου, ομού μετά των νήσων αίτινες ευρίσκονται πέραν των ακτών της, εξαιρέσει των δύο περιοχών αίτινες καθορίζονται εις το Παράρτημα Α της παρούσης Συνθήκης, αίτινες περιοχαί θα παραμείνωσιν υπό την κυριαρχίαν του Ηνωμένου Βασιλείου. Αι περιοχαί αυταί αναφέρονται εν τη παρούση Συνθήκη και εν τοις Παραρτήμασι ως η Περιοχή της Κυριάρχου Βάσεως Ακρωτηρίου και η Περιοχή της Κυριάρχου Βάσεως Δεκελείας.

ΑΡΘΡΟΝ 2

1. Η Δημοκρατία της Κύπρου θα παραχωρήση εις το Ηνωμένον Βασίλειον τα δικαιώματα άτινα εκτίθενται εν τω Παραρτήματι Β της παρούσης συνθήκης.

2. Η Δημοκρατία της Κύπρου θα συνεργασθή πλήρως μετά του Ηνωμένου Βασιλείου διά την διασφάλισιν της ασφαλείας και αποτελεσματικήν λειτουργίαν των στρατιωτικών βάσεων των κειμένων εν τη περιοχή της Κυριάρχου Βάσεως Ακρωτηρίου και εν τη Περιοχή της Κυριάρχου Βάσεως Δεκελείας και την πλήρη άσκησιν υπό του Ηνωμένου Βασιλείου των δικαιωμάτων των παραχωρουμένων υπό της παρούσης

συνθήκης.

ΑΡΘΡΟΝ 3

Η Δημοκρατία της Κύπρου, η Ελλάδα, η Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειον αναλαμβάνουν όπως διεξαγάγουν διαβουλεύσεις μεταξύ των και να συνεργάζονται διά την κοινή άμυνα της Κύπρου.

ΑΡΘΡΟΝ 4

Αι διευθετήσεις αι αφορώσαι εις το καθεστώς των δυνάμεων εν τη Νήσω της Κύπρου θα είναι αι περιεχόμεναι εν τω Παραρτήματι Γ της παρούσης Συνθήκης.

ΑΡΘΡΟΝ 5

Η Δημοκρατία της Κύπρου θα διασφαλίση εις πάντας εντός της δικαιοδοσίας της ανθρώπινα δικαιώματα και βασικής ελευθερίας συγκρινομένας με εκείνας αίτινες εκτίθενται εις το Παράρτημα 1 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την Προστασίαν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Βασικών Ελευθεριών, αίτινες υπεγράφησαν εις Ρώμην την 4ην Νοεμβρίου 1950 και εις το Πρωτόκολλον της συμβάσεως, το οποίον υπεγράφη εις Παρισίους την 20ην Μαρτίου 1952.

ΑΡΘΡΟΝ 6

Αι διευθετήσεις αι αφορώσαι εις την εθνικότητα προσώπων, τα οποία επηρεάζονται από την εγκαθίδρυσιν της Δημοκρατίας της Κύπρου θα είναι αι περιεχόμεναι εν τω Παραρτήματι Δ της παρούσης συνθήκης.

ΑΡΘΡΟΝ 7

Η Δημοκρατία της Κύπρου και το Ηνωμένο Βασίλειον αποδέχονται και αναλαμβάνουν να προβούν

εις τας αναγκαίας οικονομικάς και διοικητικάς διευθετήσεις διά την τακτοποίησιν θεμάτων εγχειρομένων εκ του τερματισμού της Βρετανικής διοικήσεως εν τη περιοχή της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Αι διευθετήσεις αύται εκτίθενται εν τω Παραρτήματι της παρούσης Συνθήκης.

ΑΡΘΡΟΝ 8

1. Ολοι αι διεθνείς υποχρεώσεις και ευθύναι της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου θ'αναληφθούν εφ'εξής καθ'ην έκτασιν θα θεωρηθούν ότι έχουν εφαρμογήν εν τη Δημοκρατία της Κύπρου, υπό της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου.

2. Τα διεθνή δικαιώματα και οφέλη άτινα μέχρι τούδε απολαύει η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εφ' όσον εφαρμόζονται εις την επικράτειαν της Δημοκρατίας της Κύπρου θ' απολαύονται εφ'εξής υπό της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου.

ΑΡΘΡΟΝ 9

Τα Συμβαλλόμενα εν τη Συνθήκη Μέρη αποδέχονται και αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν τας διευθετήσεις αναφορικώς με το εμπόριον και άλλα θέματα αίτινα εκτίθενται εν τω Παραρτήματι Στ της Παρούσης Συνθήκης.

ΑΡΘΡΟΝ 10

Οιονδήποτε θέμα ή δυσκολία ως προς την ερμηνείαν των προνοιών της παρούσης Συνθήκης θα διευθετώνται ως ακολούθως:

(α). Οιονδήποτε θέμα ή δυσκολία ήτις δυνατόν να προκύψη αναφορικώς με την λειτουργίαν των στρατιωτικών αναγκών του Ηνωμένου Βασιλείου ή αναφορικώς με τας προνοίας της παρούσης Συνθήκης καθ'ην έκτασιν αφορούν το καθεστώς, τα δικαιώματα και τας υποχρεώσεις των δυνάμεων του Ηνωμένου

Βασιλείου ή οιοσδήποτε άλλων δυνάμεων συνδεομένων μετ' αυτών, δυνάμει των όρων της παρούσης Συνθήκης ή των ελληνικών, Τουρκικών δυνάμεων διευθετώνται συνήθως διά διαπραγματεύσεων μεταξύ του Τριμερούς Στρατηγείου της Δημοκρατίας της Κύπρου, της Ελλάδος και της Τουρκίας και των αρχών των ενόπλων δυνάμεων του Ηνωμένου Βασιλείου.

(β) Οιοσδήποτε θέμα ή δυσκολία όσον αφορά την ερμηνείαν των προνοιών της παρούσης Συνθήκης επί της οποίας δεν δύναται να επιτευχθεί συμφωνία διά διαπραγματεύσεων μεταξύ των στρατιωτικών αρχών εις τας ανωτέρω αναφερομένας περιπτώσεις ή εις άλλας περιπτώσεις διά διαπραγματεύσεων μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών μέσω της διπλωματικής οδού, θ' αναφέρεται διά τελικήν απόφασιν εις επί τούτω επιτροπείαν ήτις θ' απαρτίζεται από τέσσαρας αντιπροσώπους, έκαστος των οποίων θα διορίζεται υπό της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, της Κυβερνήσεως της Ελλάδος, της Κυβερνήσεως της Τουρκίας και της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου, ομού μεθ' ενός ανεξαρτήτου προέδρου, διοριζομένου υπό του Προέδρου του Διεθνούς Δικαστηρίου. Εάν ο Πρόεδρος είναι πολίτης του Ηνωμένου Βασιλείου και Αποικίων είναι ή της Δημοκρατίας της Κύπρου, ή της Ελλάδος ή της Τουρκίας, θα ζητήται από τον Αντιπρόεδρον να ενεργήση. Και, εάν ωσαύτως είναι τοιούτος πολίτης, ο επόμενος ανώτερος Δικαστής του Δικαστηρίου.

ΑΡΘΡΟΝ 11

Τα Παραρτήματα της παρούσης Συνθήκης θα έχουσι ισχύν και εφαρμογήν ως αναπόσπαστα μέρη της παρούσης Συνθήκης.

ΑΡΘΡΟΝ 12

Η Παρούσα Συνθήκη θα τεθή εις εφαρμογήν άμα τη υπογραφή της υπό των συμβαλλομένων μερών.

(Μεταγλώττιση)

ΑΡΘΡΟ 1

Η περιοχή της Δημοκρατίας της Κύπρου θα αποτελείται από τη Νήσο της Κύπρου, μαζί με τα νησιά που βρίσκονται πέρα από τις ακτές της, με εξαίρεση τις δύο περιοχές οι οποίες καθορίζονται στο Παράρτημα Α της παρούσης Συνθήκης, οι οποίες περιοχές θα παραμείνουν υπό την κυριαρχία του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι περιοχές αυτές αναφέρονται στην παρούσα Συνθήκη και στα Παραρτήματα όπως η Περιοχή της Κυρίαρχης Βάσης Ακρωτηρίου και η Περιοχή της Κυρίαρχης Βάσης Δεκέλειας.

ΑΡΘΡΟ 2

1. Η Δημοκρατία της Κύπρου θα παραχωρήσει στο Ηνωμένο Βασίλειο τα δικαιώματα τα οποία εκτίθενται στο Παράρτημα Β της παρούσας συνθήκης.

2. Η Δημοκρατία της Κύπρου θα συνεργασθεί πλήρως με το Ηνωμένο Βασίλειο για τη διασφάλιση της ασφάλειας και αποτελεσματική λειτουργία των στρατιωτικών βάσεων των κειμένων στην περιοχή της Κυρίαρχης Βάσης Ακρωτηρίου και στην Περιοχή της Κυρίαρχης Βάσης Δεκέλειας και την πλήρη άσκηση από το Ηνωμένο Βασίλειο των δικαιωμάτων των παραχωρούμενων από την παρούσα συνθήκη.

ΑΡΘΡΟ 3

Η Δημοκρατία της Κύπρου, η Ελλάδα, η Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο αναλαμβάνουν όπως διεξαγάγουν διαβουλεύσεις μεταξύ τους και να συνεργάζονται για την κοινή άμυνα της Κύπρου.

ΑΡΘΡΟ 4

Οι διευθετήσεις που αφορούν στο καθεστώς των

δυνάμεων στη Νήσο της Κύπρου θα είναι όσες περιέχονται στο Παράρτημα Γ της παρούσας Συνθήκης.

ΑΡΘΡΟ 5

Η Δημοκρατία της Κύπρου θα διασφαλίσει σε όλους μέσα στη δικαιοδοσία της ανθρώπινα δικαιώματα και βασικές ελευθερίες συγκρινόμε με εκείνες οι οποίες εκτίθενται στο Παράρτημα 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Βασικών Ελευθεριών, οι οποίοι υπεγράφησαν στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 και στο Πρωτόκολλο της Σύμβαση, το οποίο υπεγράφη στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1952.

ΑΡΘΡΟ 6

Οι διευθετήσεις που αφορούν στην εθνικότητα προσώπων, τα οποία επηρεάζονται από την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας της Κύπρου θα είναι όσες περιέχονται στο Παράρτημα Δ της παρούσας συνθήκης.

ΑΡΘΡΟ 7

Η Δημοκρατία της Κύπρου και το Ηνωμένο Βασίλειο αποδέχονται και αναλαμβάνουν να προβούν στις αναγκαίες οικονομικές και διοικητικές διευθετήσεις για την τακτοποίηση θεμάτων που εγείρονται από τον τερματισμό της Βρετανικής διοίκησης στην περιοχή της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Οι διευθετήσεις αυτές εκτίθενται στο Παράρτημα της παρούσας Συνθήκης.

ΑΡΘΡΟ 8

1. Όλες οι διθνείς υποχρεώσεις και ευθύνες της Κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου θ' αναληφθούν στο εξής κατά την έκταση που θα θεωρηθούν ότι έχουν εφαρμογή στη Δημοκρατία της Κύπρου, από την

Κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Κύπρου.

2. Τα διεθνή δικαιώματα και οφέλη τα οποία μέχρι τούδε απολαμβάνει η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εφ' όσον εφαρμόζονται στην επικράτεια της Δημοκρατίας της Κύπρου θ' απολαμβάνονται στο εξής από την Κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Κύπρου.

ΑΡΘΡΟ 9

Τα Συμβαλλόμενα στη Συνθήκη Μέρη αποδέχονται και αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν τις διευθετήσεις αναφορικά με το εμπόριο και άλλα θέματα τα οποία εκτίθενται στο Παράρτημα Στ της Παρούσας Συνθήκης.

ΑΡΘΡΟ 10

Οποιοδήποτε θέμα ή δυσκολίες ως προς την ερμηνεία των προνοιών της παρούσας Συνθήκης θα διευθετούνται ως ακολούθως:

(α). Οποιοδήποτε θέμα ή δυσκολία η οποία δυνατό να προκύψει αναφορικά με τη λειτουργία των στρατιωτικών αναγκών του Ηνωμένου Βασιλείου ή αναφορικά με τις πρόνοιες της παρούσης Συνθήκης κατά την έκταση που αφορούν το καθεστώς, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δυνάμεων του Ηνωμένου Βασιλείου ή οποιωνδήποτε άλλων δυνάμεων που συνδέονται με αυτές, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Συνθήκης ή των ελληνικών, Τουρκικών δυνάμεων διευθετούνται συνήθως με διαπραγματεύσεις μεταξύ του Τριμερούς στρατηγείου της Δημοκρατίας της Κύπρου, της Ελλάδας και της Τουρκίας και των αρχών των ενόπλων δυνάμεων του Ηνωμένου Βασιλείου.

(β) Οποιοδήποτε θέμα ή δυσκολία όσον αφορά την ερμηνεία των προνοιών της παρούσας Συνθήκης στην οποία δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία με διαπραγματεύσεις μεταξύ των στρατιωτικών αρχών στις ανωτέρω αναφερόμενες περιπτώσεις ή σε άλλες περιπτώσεις με διαπραγματεύσεις μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών μέσω της διπλωματικής οδού, θα

αναφέρεται για τελική απόφαση σε επί τούτο επιτροπεία η οποία θ' απαρτίζεται από τέσσερις αντιπροσώπους, ο καθένας από τους οποίους θα διορίζεται από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, της Κυβέρνησης της Ελλάδας, της Κυβέρνησης της Τουρκίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Κύπρου, μαζί με ένα ανεξάρτητο πρόεδρο, που θα διορίζεται από τον Πρόεδρο του διεθνούς δικαστηρίου. Εάν ο Πρόεδρος είναι πολίτης του Ηνωμένου Βασιλείου και Αποικιών είναι ή της Δημοκρατίας της Κύπρου, ή της Ελλάδας ή της Τουρκίας, θα ζητείται από τον Αντιπρόεδρο να ενεργήσει. Και, εάν επίσης είναι τέτοιος πολίτης, ο επόμενος ανώτερος Δικαστής του Δικαστηρίου.

ΑΡΘΡΟ 11

Τα Παραρτήματα της παρούσας Συνθήκης θα έχουν ισχύ και εφαρμογή ως αναπόσπαστα μέρη της παρούσας Συνθήκης.

ΑΡΘΡΟ 12

Η Παρούσα Συνθήκη θα τεθεί σε εφαρμογή ευθύς μετά την υπογραφή της από τα συμβαλλόμενα μέρη.